

197
8/91/3677

24

~~21~~

akt.

7-1146

Protokół przesłuchania podejrzanego.

Warszawa, dnia 16 kwietnia 194⁶ r.ppol. Fichiniński Artur
Oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicz-
nego w Warszawie przesłuchał podejrzanego:Nazwisko i imię Sadowska BarbaraImiona rodziców Henryk i Józefa KorolkiewiczData i miejsce urodzenia 23.VIII.1921r., WarszawaMiejsce zamieszkania Łódź, ul. Kilińskiego 19 m. 5./ostatni przejściowy, niemeldow.
Łódź, ul. Legionów 38, 48/7/Narodowość polskaObywatelstwo polskieWyznanie rym.-kat.Zajęcie studentkaZawód studentkaWykształcenie średnie i w trakcie wyższych studiówStan rodzinny mężatkaStan majątkowy nie posiadaStosunek do służby wojskowej porucznik AK.Stopień wojskowy porucznik AK.Odznaczenia i ordery Virtuti Militari V kl. i Srebrny Krzyż Zasł. z Miecz.Karalność ze sków nie karana

Pytanie: Co wam wiadomo o sieci wywiadowczej "Liceum"?

Odpowiedź: poniżej podam krótki rys historyczny "Liceum" i jego strukturę:

Krótki rys historyczny:

Ekspozytura Wyw. "Liceum" powstała z Wyw. "Wschód" AK. - "Pralni III"
zlikwidowanej przez pkk. Rzepeckiego w dniu 1.VIII.1945r. Po nawiązaniu przez

Barbara Sadowska

"Jasińskiego" i przeze mnie kontaktu z II-gim Korpusem ANDERSA i po powrocie naszym do Kraju w końcu miesiąca października 1945 roku, przystąpiliśmy wspólnie z "Jasińskim" do podjęcia do dalszej pracy pracowników b. "Pralni II" i do reorganizacji sieci. Praca nasza ograniczyła się wtedy do nawiązania kilku dawnych kontaktów. Właściwą reorganizację b. "Pralni II" i uruchomienie sieci wywiadowczej o kryptonimie "Liceum" - przeprowadziłam sama po aresztowaniu "Jasińskiego" /9.XI.45. Do dnia mego aresztowania /13.III.46rr./ kierowałam osobiście - pod pseudonimem "Robert" pracą wyw. "Liceum", wysyłając zdobywany materiał do Sztabu II-go Oddz. Armii Andersa.

Praca wyw. "Liceum" szła przede wszystkim po linii wywiadu politycznego - jej zadaniem było uchwycenie faktycznego stanu politycznego, gospodarczego Polski i stopnia sowietyzacji Kraju.

Struktura i skład pers. "Liceum".

- I. Centrala - Łódź: Szef "Liceum" - Barbara Sadowska, ps. "Robert".
Komórka kurierska "Technikum":
- 1/szef "Technikum" - kurier do Lublina - ps. "Zakrzeski", były pracownik "Pralni II" /ps. "Staszek" /liński/. Nazwisko Stanisław Gienowicz, adres się ul. Legionów 55, obecnie nieaktualny, miał zmienić. Przygotowany był do wyjazdu do Włoch ok. 20. III. 46. Napewno wyjazd jego nastąpił, gdyż dyrektywy w tym kierunku przed moim aresztowaniem jeszcze otrzymałam.
  - 2/kurier do Andersa - zastępca szefa "Technikum", ps. "Korab", b. pracownik "Pralni II" /ps. "Cegielski" /in. Mietek, nazwiska i adresu nie znam; wysłany do Włoch 20. XII. 45r., wrócił w końcu lutego 46r. na dwa tygodnie przed moim aresztowaniem;
  - 3/kurier do Gdańska - ps. "Romańczuk" b. pracownik "Pralni II" /ps. "Krasinski" / imię Kazik, nazwiska nie znam. Adres zdaje się ul. Legionów 55/?/, obecnie nieaktualny, miał go zmienić;
  - 4/kurierka do Warszawy - ps. "Zula" b. pracownik "Pralni II" /ps. "Zosia" / imię Zofia, nazwiska nie znam, adresu doprowadzę /nazwy ulicy nie pamiętam Nr. 7 m. 16 - może być nie zmieniony/;
  - 5/kurierka do Katowic - moja maszynistka, ps. "Tyczyńska" b. pracownik "Pralni II" - ps. nie pamiętam, nazwisko Halina Waszczukówna, ostatni adres napewno zmieniony /mieszkała ze mną/, mam pośrednie doświadczenia;
  - 6/przyjęty w końcu listopada 45r. do "Technikum" - nie wykorzystany, po kilku tygodniach zwolniony - ps. "Janek", b. pracownik w warsztatach "Janusza", nazwiska nie znam, adres ul. Kilińskiego numeru nie pamiętam /podać może "Czesiek" /;
  - 7/kurierka ps. "Renata" zaangażowana przeze mnie do pracy na tydzień przed moim aresztowaniem, skontaktowana z "Zakrzewskim" i "Korabem". Miała w zastępstwie "Zakrzewskiego" utrzymywać łączność z Lublinem. Czy odbyła podróż służbową na 15. III. do Lublina - nie wiem, gdyż zostałam 13. III. aresztowana. Nazwisko Danuta Skwarecka, adres W-wa ul. Ursynowska 64;
  - 8/kurier specjalny /poza stałym personelem "Technikum" ps. "Bogdan", nazwiska i adresu nie znam, podać może "Rylski". Wysłany do Andersa 31. I. 46r. - dotychczas nie powrócił.

II. W a r s z a w a: Komórka gosp-polit. "Rokickiego"

- 1/Szef komórki ps. "Rokicki", b. pracownik "Pralni II" /ps. Rokicki/, osobiście informacji nie dawał - kierował komórką, inż. Bolesław Zieleniewski, adres Klarysew ul. Warszawska 38

Barbara Sadowska

- 2/informator komórki, ps. "Boruta" - dostarczał wiadomości z dziedziny gospodarczej, b. pracownik "Pralni II" /ps. "Boruta"/, nazwisko Pacynski Dyr. lub Vice-Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie;
- 3/informatorka komórki, ps. "Czarnecka" /w meldunkach - "Czyżewska"/, b. pracowniczka "Pralni II"/ps. "Czarnecka"/, nazwisko: Halina Dunia, dziennikarka, pracuje w redakcji Kuriera Codziennego - dostarczała wiadomości z dziedziny politycznej /partie polityczne/;
- 4/informator komórki, ps. "Dyzio"/w meldunkach - "Dąbrowski"/ b. pracownik "Pralni II"/ps. "Dyzio"/, dostarczał wiadomości z dziedziny politycznej /partie politycz/, oraz skąpe, ogólne wiadomości z dziedziny wojskowej /znajomości osobiste/. Nazwisko: Leszek Dunin - przedwojenny ppor. art., od 39-45 w Oflagu w Niemczech. Od miesiąca lutego, na rozkaz - członek CKW.P.P.S.;
- 5/punkt wymiany poczty ze mną Rokickiego i Biura Studiów Zachęta Biuro Zabytków Architektury/?/, - urzędniczka tego biura p. Jałowiecka. Nie zorientowana w treści poczty ani w charakterze swojej pracy.

Komórka "Cyrk" kontr-wywiadowcza.

- 1/szef komórki kontr-wywiad. i motorowej - ps. "Rylski"; kontakt został nawiązany z nim jeszcze w okresie działalności "Pralni II" w lipcu 45r., jednak efektywnej działalności w "Pralni II" nie przejawiał, ps. "Szczęsny" nazwisko Chrostowski Stanisław-Karolkiewicz, adres znany, Kolibórz, ulicy nie pamiętam;
- 2/informatorka "Cyrku", ps. "Niewiadomska", b. pracowniczka "Pralni II" /?/, pracowniczka Dep. Więziennictwa i Oboz. Więzienie Mokotowskie; innych danych nie znam;
- 3/informator "Cyrku" z Min. Bezpiecz. Dziegielewski, innych danych nie znam;
- 4/informatorka "Cyrku" z Min. Bezpiecz. - danych nie znam;
- 5/szofer z komórki motorowej - "Czesiek", b. pracownik w warsztatach "Janusza" - innych danych nie znam;
- 6/szofer z komórki motorowej ps. "Kazik", b. podkomendny z oddz. partyz. "Szczęsnego" - innych danych nie znam;
- 7/ps. "Kozio" - nie był właściwie pracownikiem "Liceum", na prośbę "Rylskiego" przyjęty jako pracownik zapasowy, pomocnik-szofer w komórce motorowej;
- 8/informator wojskowy - kapitan z Ministerstwa Obrony Narodowej, nazwisko i adres nieznany mi, kontakt na niego ma "Rylski";

R a d i o t a:

ps. "Jaworski", skoczek z Anglii przekazany mi przez "Banaszkiewicza" w końcu listopada 45r. Kontakt na niego utrzymywany był przez "Rylskiego". Ponieważ "Jaworski" przez cały okres pracy swej w "Liceum" nie odebrał żadnej wiadomości radiowej - kontakt z nim został prawie, że zerwany. Innych danych nie znam;

Komórka Legalizacyjna "Piotra":

Legalizacja byłego okręgu AK wileńskiego. Żadnych bliższych danych nie znam. Kontakt z "Piotrem" nawiązałam przez pracownika "Liceum" "Lasockiego" - omówiłam z nim sprawę wykonywania dla "Liceum" na przedewszystkiem dla komórki "Cyrk" niektórych zamówień legalizacyjnych. Skontaktowałam "Piotra" z "Rylskim", który dał mu na siebie doświadczenie.

Barbara Jedłowska

Biuro Studiów:

- 1/Szef Biura Studiów, ps. "Nowak" b. pracownik "Pralni II" /ps. "Żebkowski"/, nazwisko Tadeusz Kwiek, mag. filoz.; ciężko chory na płuca; specjalnych wartości umysłowych i moralnych; żona i małe dziecko. Adres: Anin koło W-wy, ul. Druga Poprzeczna.
- 2/maszynistka Biura Studiów, ps. "Sosnowska" b. pracowni-
ka "Pralni II"/"ps. Sosnowska"/, Maria Kwiekówna, sio-
stra Nowaka - straciła w czasie Powstania ojca, matkę
i siostrę. Adres: Anin koło W-wy, ul. Druga Poprzeczna;
- 3/punkt wymiany poczty ze mną, Biura Studiów - Zachęta,
jak wyżej;

L u b l i n:

- 1/ps. "Szary" pracownik D.O.K.P. Lublin, informator kole-
jowy; bliższych danych nie znam. Podjęty do pracy
przez "Zakrzewskiego", kontakt na niego ma "Zakrzew-
ski, ew. nowa kurierka "Renata";
- 2/ps. "Jerzy" kończy sanitarkę w Lublinie, informator
terenowy /wiadomości z Lubelszczyzny o działalności
oddziałów partyzanckich, represjach U.B., nastrojach
ludności i t.p./. Kontakt na niego ma "Zakrzewski",
ew. nowa kurierka "Renata".

K a t o w i c e:

- 1/ps. "Kubacki" b. pracownik "Pralni II"/ps. "Kubacki"/
dostarczał wiadomości z dziedziny przemysłu węglow.
Nazwisko Jakubisiak, kierownik Wydz./?/w Centrali
Przemysłu Węglowego, adres pl. Wolności, numeru nie pa-
miętam - doprowadzę;
- 2/punkt dla kuriera - sklep "Delikatesy" na ul. Pierac-
kiego, drugi od roku Mieleckiego. Właścicielka sklepu
lub któraś z pracownic - nie wiem, czy dokładnie zor-
jentowana.

G d a ń s k:

- 1/ps. "Lasocki" - nowy pracownik z b. okręgu AK. wileń-
skiego /ps. "Rafal"?, wysłany przeze mnie końcu listo-
pada 45r. do Gdańska dla zorganizowania tam plac. wyw.
W ciągu grudnia i stycznia przesyła stamtąd skąpe
informacje terenowe. Zostaje przeze mnie wycofany z
pracy w początkach lutego. Kontakt z nim przez moje
aresztowanie zerwany. Bliższe dane o nim - nie znane.
- 2/ps. "Naruszewicz", "Morski" /w meldunkach - też Niedź-
wiedzki"/b. pracownik "Pralni II" /ps. "Naruszewicz"/
Przed wojną por. zawodowy; powołany i zdemobilizowany
z 16 Dp. - nauczyciel. Podjęty przeze mnie do pracy
dla zorganizowania plac. wyw. w Gdańsku w miesiącu lu-
tym 46r. Informator wojskowy i terenowy. Kontakt na
niego przez "Zapolską" /"Jagę"/;
- 3/ps. "Zapolska" b. pracownik "Pralni II" /ps. "Jaga"/,
podjęta przeze mnie w lutym 1946r., informatorka o
ruchu portowym, podporządkowana "Morskiemu". Bliższych
danych nie posiadam. Kontakt na nią przez kurjera
"Romańczuka" ewent. "Zulę".

W i l n o:

kryptonim "Spichlerz", szefowie: "Silski" i "Pazur".

- 1/ps. "Silski" b. pracownik wyw. przy okr. wileńskim AK
/ps. Wichura"/Przed wojną ppor. zawodowy, podjęty do
pracy w "Liceum" ze swoją siałką /5-6 ludzi/ za
rednictwem kpt. "Janusza". Kontaktów na niego, jak i
niez bliższych jego danych nie posiadam, tak samo
danych pers. jego siałki /miały być przysłane na
szą pocztę/.

Baschera dedaraka

2/ps. "Pazur" - po wyjeździe do Polski w lipcu 45r. szeregu pracowników ekspozytury Wilno "Cegielnia" Pralni II" - "Pazur" po "Jadze" zostaje szefem-opiekunem nad pozostałymi na Wileńszczyźnie nielicznymi pracownikami "Cegielni". Od listopada 45r. wspólnie z "Silskim" zreorganizowaną plac.wyw. "Spichler: Kontaktu na niego, ani bliższych jego danych nie posiadam.

Łączność między Wilnem a Centralą utrzymywana była przez kuriera "Spichlerza". Wiadomości z terenu Wileńszczyzny /repatriacja, stosunek Rosji do Polaków, represje, działalność grup partyzanckich polskich i litewskich, akcja przedwyborcza w L.S.S.R. oraz kilka informacji z Mińska Litewskiego i sprawozdań repatriantów polskich, powracających z Rosji - przesłane były z Wilna do Centrali w ciągu okresu działalności Liceum - dwa razy /w początku grudnia 45r. i w końcu stycznia 46r/. Kurier "Spichlerza" z materiałami oczekiwany w Centrali w terminie między 1-10. III. 46r., jednak do dnia mego aresztowania /15. III./ na punkt kontaktowy nie przybył.

3/punkty kontaktowe dla kuriera z Wilna: na ul. Targowej /?/ bliżej mi nieznany, a znany "Zuli", "Zakrzewskiemu", "Korabowi". W Łodzi - adres znany - "Zakrzewskiemu", "Romańczukowi" i "Korabowi".

Na tym protokół przerwano. Został mi odczytany i jest zgodny z moimi zeznaniami.

Przesłuchał:

A. S. [signature]

Zeznał:

Barbara Sadowska
/Barbara Sadowska/

Omówienie: w piątym wierszu na stronie piątej dopisano słowo "kieruje"

Barbara Sadowska